

نسل‌کشی ارمنیان

ریشه‌ها و پیامدها

(۱۹۱۵-۱۹۲۳م)

به کوشش ایساک یونانسیان

© ۲۰۲۳ انتشارات آلت، تهران

نسل‌کشی ارمنیان • تاریخچه و پیامدهای نسل‌کشی ارمنیان • مقدمه

• ریشه‌ها و پیامدها • نسل‌کشی ارمنیان در جهان

• فصل اول: ۱۹۱۵-۱۹۲۳

• فصل دوم: نسل‌کشی ارمنیان در ایران

• فصل سوم: نسل‌کشی ارمنیان در ترکیه

• فصل چهارم: نسل‌کشی ارمنیان در روسیه

• فصل پنجم: نسل‌کشی ارمنیان در آمریکا

• فصل ششم: نسل‌کشی ارمنیان در اروپا

ISBN 978-600-403-083-8

info@aldpublishing.com

آلت، تهران

فهرست مطالب

پیشگفتار

فصل اول: ارمنستان غربی و امپراتوری عثمانی

- مختصری در باره تاریخ ارمنستان ۲۱
- ظهور ترکمنان و تشکیل حکومت عثمانی ۲۶
- ارمنستان غربی یا شش ولایت ارمنی نشین ترکیه ۲۸
- مناسبات اولیه ارمنیان با حکومت عثمانی ۳۲
- بافت جامعه عثمانی و دوره تنظیمات عثمانی ۳۵
- ذهنیت جمعی نسبت به مسیحیان و ارمنیان ۳۸
- سیاست عثمانی ۴۰
- تقلب‌های آماری حکومت عثمانی ۴۲
- ترکیسم و پان ترکیسم ۴۳
- نظریه‌ها و سیاست‌های اقتصادی پان ترکیسم ۴۷
- منافع و کاربردهای نژادپرستی و پان ترکیسم ۴۷
- خدمات و نقش ارمنیان در امپراتوری عثمانی ۵۰

فصل دوم: حکومت عثمانی و مسئله ارمنی

- منشأ مسئله ارمنی ۵۹
- پیمان سان استفانو ۶۰
- خیانت انگلستان ۶۱

کنگره برلین ۶۳

آغاز خصومت و کشتارهای ارمنیان توسط حکومت عثمانی ۶۷

کشتار ارمنیان در طول سال‌های ۱۸۹۰ (کشتار حمیدیه) ۶۸

تسخیر بانک عثمانی ۷۴

گزارش‌های دیپلمات‌ها و خبرنگاران خارجی از کشتارهای ارمنیان در دهه ۱۸۹۰ ۷۶

فصل سوم: نسل‌کشی ارمنیان

اوضاع ارمنستان غربی و مسئله ارمنی در اوایل قرن بیستم ۸۵

به سوی انقلاب و خلع سلطان عبدالحمید ۸۶

آغاز حکومت ترک‌های جوان ۸۹

ترک‌های جوان و اولین کشتار ارمنیان در آدانا، سال ۱۹۰۹ ۹۱

جنگ بالکان ۹۵

تشکیلات مخصوص ترک‌های جوان ۹۸

آغاز جنگ جهانی اول ۱۰۱

آغاز برنامه و طرح نسل‌کشی ارمنیان ۱۹۱۴ ۱۰۳

قانون تهجیر ۱۰۴

نقش یهودیان و محافل فراماسونری در نسل‌کشی ارمنیان ۱۰۶

طرح و روش اجرایی نسل‌کشی ارمنیان ۱۱۲

رد ادعای ترک‌ها در تبعید ارمنیان به دلیل وقوع جنگ و مسائل امنیتی ۱۱۸

کشتارهای همزمان ارمنیان در طرابوزان ۱۱۹

انهدام کامل یک ملت ۱۲۱

انگیزه‌های نسل‌کشی سران اتحاد و ترقی ۱۲۳

اتهام و ادعای واهی ترک‌های جوان در خصوص خیانت ارمنیان به امپراتوری عثمانی ۱۲۳

ادامه کشتارها ۱۲۸

پایان جنگ و شکست ترکیه عثمانی ۱۳۰

معاهده سور ۱۳۱

حکم داوری و وودرو ویلسون رئیس‌جمهور ایالات متحد آمریکا ۱۳۴

اوضاع ارمنستان و ارمنیان پس از معاهده سور ۱۳۷

فصل چهارم: آلمان و نسل‌کشی ارمنیان

بایگانی‌های وزارت امور خارجه آلمان ۱۴۳

نسل‌کشی ارمنیان و نقش دولت آلمان ۱۴۴

گزارش‌های آلمانی‌ها در تأیید کذب بودن ادعای خیانت ارمنیان به امپراتوری عثمانی ۱۵۳

فصل پنجم: اسناد، مدارک، تلگرام‌ها و اعترافات طراحان نسل‌کشی ارمنیان

تلگرام‌های محرمانه طلعت پاشا در باره نابودی ارمنیان ۱۶۱

تلگرام‌های برگزیده از اسناد کمیسیون تحقیق مظهر ۱۶۵

نمونه تلگرام‌های به دست آمده در باشگاه نوری عثمانیه، مقر کمیته مرکزی اتحاد و ترقی ۱۶۶

ابلاغیه تبعید اجباری و نسل‌کشی ارمنیان چاپ شده در روزنامه استانبول ۱۹۱۹ ۱۶۶

اعترافات طلعت پاشا در نابودی و تبعید اجباری ارمنیان ۱۷۰

گزارش طلعت پاشا در باره نسل‌کشی ارمنیان، ۱۹۱۷ ۱۷۲

اعترافات برخی مقامات دولتی ترکیه ۱۷۴

دادگاهی و محاکمه ترک‌های جوان و اعضای حزب اتحاد و ترقی ۱۸۱

کیفرخواست متهمان اصلی دادگاه ۱۲ آوریل ۱۹۱۹ ۱۸۳

احکام دادگاه ۱۸۹

دادگاه ۱۹۲۶ ۱۹۱

سرنوشت متهمان اصلی نسل‌کشی ارمنیان ۱۹۳

فصل ششم: افکار عمومی، بیانات جهانیان و مطبوعات جهانی

نسل‌کشی ارمنیان و شاهدان عینی ۱۹۷

اظهارات برخی سیاستمداران در خصوص نسل‌کشی ارمنیان ۲۱۰

اظهارات برخی اشخاص حقیقی در خصوص نسل‌کشی ارمنیان ۲۱۵

نسل‌کشی ارمنیان در مطبوعات معتبر جهانی ۲۲۰

فصل هفتم: عواقب و پیامدهای نسل‌کشی ارمنیان

غارت و مصادره اموال و دارایی‌های ارمنیان ۲۳۹

میزان مصادره اموال ارمنیان در امپراتوری عثمانی ۲۴۵

یتیمان و بازماندگان حاصل از نسل‌کشی ارمنیان ۲۴۸

ارمنیان کرپیتو (پنهان) ۲۵۷

ارمنیان مسلمان شده یا ارمنیان حامشن ۲۶۱

نسل‌کشی فرهنگی و تاریخی ۲۶۴

وضعیت بناهای مربوط به ارمنیان در ترکیه کنونی ۲۶۴

روش‌های به کار گرفته شده برای تخریب بناهای تاریخی ارمنیان ۲۶۵

نمونه‌هایی از عکس‌های بناهای تاریخی قبل و بعد از تخریب ۲۶۶

تغییر اسامی، جعل و تحریف تاریخ آثار فرهنگی و تاریخی ارمنیان ۲۶۸

فصل هشتم: شناسایی، محکومیت و جبران خسارت

روند شناسایی نسل‌کشی ارمنیان در مراجع بین‌المللی ۲۷۳

کشورهایی که نسل‌کشی ارمنیان را به رسمیت شناخته‌اند ۲۸۱

نهادها و مجامع بین‌المللی که نسل‌کشی ارمنیان را به رسمیت شناخته‌اند ۲۸۳

فصل نهم: روشنفکران ترکیه و نسل‌کشی ارمنیان

پیشینه سیاست نفی و انکار نسل‌کشی ارمنیان در دولت‌های ترکیه ۲۹۰

دلایل انکار نسل‌کشی از سوی دولت‌های متوالی ترکیه ۲۹۱

دیدگاه افکار عمومی و روشنفکران ترکیه در قبال نسل‌کشی ارمنیان ۲۹۲

اظهارات برخی سیاستمداران، روشنفکران و متفکران ترک ۲۹۶

روشنفکران کرد و نسل‌کشی ارمنیان ۳۲۴

فصل دهم: ایران و نسل‌کشی ارمنیان

مشاهدات و نوشته‌های شاهدان عینی ایرانی از نسل‌کشی ارمنیان ۳۳۵

دانشنامه ایران و نسل‌کشی ارمنیان ۳۴۵

جمهوری اسلامی ایران و نسل‌کشی ارمنیان ۳۴۵

اظهارات برخی دولتمردان جمهوری اسلامی ایران ۳۵۰

پیوست: تعاریف و قوانین مرتبط با نسل‌کشی

مقدمه ۳۵۵

تعریف نسل‌کشی ۳۵۵

چگونگی تصویب کنوانسیون منع و مجازات نسل‌کشی ۳۵۶

رافائل لمکین و نسل‌کشی ارمنیان ۳۵۷

سازمان ملل و نسل‌کشی ارمنیان ۳۶۵

منابع ۳۷۱

